

Õiguskantsleri Kantselei

Teie: 23.12.2025 nr 6-
2/252632/2509305

Meie: 27.01.2026 nr 8-5/25/5703-2

**Vastus teabe küsimisele
(tugispetsialistide tööaeg)**

Austatud Kärt Muller

Õiguskantsleri poole pöörduti haridustöötajate tööaja küsimuses, täpsemalt seoses 1. jaanuaril 2026 jõustunud tööaja määrusega. Määruse kohaselt kehtib kutseõppeasutuse sotsiaalpedagoogile ja koolipsühholoogile lühendatud täistööaeg sarnaselt eripedagoogiga ja logopeediga. Määruses ei ole aga ette nähtud lühendatud täistööaega lastehoidudes, lasteaedades ja üldhariduskoolides töötavatele psühholoogidele ja sotsiaalpedagoogidele, kuigi eelnõus oli nii kavandatud.

Anname selgitused Teie küsimustele:

1. Seletuskirjas on väidetud, et pole õigustatud üldhariduskooli/lasteaia/lastehoiu ja kutseõppeasutuse psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi erinev kohtlemine tööaja osas. Miks sel juhul, kui üldhariduskooli ja lasteaia/lastehoiu psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi lühendatud tööaja kehtestamisest loobuti?

Selgitame: üldhariduskoolis, lasteaias, lastehoius töötava psühholoogide ja sotsiaalpedagoogide lühendatud täistööaja kehtestamisest loobuti menetluslikel põhjustel, mitte seetõttu, et erinevat kohtlemist peetaks sisuliselt põhjendatuks.

Eelnõu kooskõlastamise käigus esitas Eesti Linnade ja Valdade Liit vastuväite lühendatud täistööaja kehtestamisele üldhariduskooli, lasteaia ja lastehoiu tugispetsialistidele, viidates eelkõige mõju- ja kuluküsimustele kohalike omavalitsuste vaatest. Samadel asjaoludel oli eelnõu Vabariigi Valitsuse istungi päevakorda esitamise vastu ka Regionaal- ja Põllumajandusministeerium. Kiires ajaraamis ei olnud võimalik tõstatatud mõju- ja kuluküsimusi lahendada, kuid määrus tuli rakendusaktina kehtestada.

Kutseõppeasutustes töötavate eripedagoogide, psühholoogide ja sotsiaalpedagoogide osas vastuväiteid ei esitatud. Sellises olukorras otsustati kehtestada lühendatud täistööaeg kutseõppeasutuste tugispetsialistidele ning loobuda ajutiselt selle kehtestamisest üldhariduskoolis, lasteaias ja lastehoius.

Asjaolu, et eelnõu võeti vastu kujul, kus ühtlustati eripedagoogide tööaja regulatsioon, kuid psühholoogide ja sotsiaalpedagoogide tööaja regulatsioon jäi erinevaks sõltuvalt haridusasutuse

liigist, ei tähenda, et sellist erinevat kohtlemist peetaks sisuliselt õigustatuks. Tegemist on menetluslikust olukorrast tingitud ajutise lahendusega.

Haridus- ja Teadusministeeriumi eesmärk on jätkuvalt määruse muutmise selliselt, et lühendatud täistööaeg laieneks edaspidi ka lastehoius, lasteaias ja üldhariduskoolis töötavatele koolipsühholoogidele ja sotsiaalpedagoogidele.

2. Millised on psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi tööaja lühendamise sisulised põhjused? Miks on see riigi (kohaliku omavalitsuse) vaatest vajalik ja põhjendatud?

Selgitame: õppeasutuses töötava psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi tööaja lühendamise sisuline põhjendus tuleneb töö iseloomust. Tegemist on intensiivse, vaimselt ja emotsionaalselt koormava tööga, mis on sageli seotud keerukate juhtumite, kriisiolukordade ning vaimse tervise probleemidega. Töö ei piirdu üksnes vahetu kontakttööga lapsega, vaid hõlmab ka ettevalmistust, juhtumite analüüsi, dokumenteerimist, koostööd õpetajate ja teiste spetsialistidega ning suhtlust lapsevanematega ([teenuse kirjeldus ja kord](#)). Sellises töös mõjutab spetsialisti väsimus või kurnatus otseselt otsuste ja sekkumiste kvaliteeti.

Kuigi õppeasutustes töötavate tugispetsialistide arv on aasta-aastalt kasvanud ja võrreldes kolme aasta taguse ajaga pea kahekordistunud, on teenuse kättesaadavus jätkuvalt ebaühtlane ja paljudes piirkondades väljakutseks. Ülikoolide vastuvõtuarvud tugispetsialistide erialadel näitavad küll suurt huvi eriala vastu, kuid samas siirdub märkimisväärne osa lõpetajatest tööle teistesse valdkondadesse või erasektorisse või lahkub haridusvaldkonnast lühikese tööperioodi järel. On mõistetav, et õppeasutustes pakutavad töötingimused ja -tasu peavad olema konkurentsivõimelised võrreldes nii teiste avaliku sektori valdkondade kui ka erasektoriga.

Arvestades, et tugispetsialistide nappus haridusvaldkonnas on suuresti seotud töötingimustega, on täistööaja lühendamist käsitatud ühe võimaliku meetmena tugispetsialisti ameti atraktiivsuse suurendamiseks. Eelduslikult suurendab töötingimuste parem vastavus töö iseloomule spetsialistide huvi õppeasutustes töötamise vastu, toetab nende püsimist ametis ning aitab pikemas vaates parandada tugiteenus kättesaadavust õppeasutuses. Täistööaja lühendamise eesmärk on eeskätt tagada tugiteenuste kvaliteet ja stabiilsus õppeasutuses kohapeal ning ennetada olukordi, kus teenus katkeb või muutub ebastabiilseks spetsialistide puuduse või töölt lahkumise tõttu.

Praktikas on psühholoogide ja sotsiaalpedagoogide töökoormus sageli juba praegu väiksem kui 1,0 ametikohta ning jääb keskmiselt ligikaudu 0,8 koormuse juurde. Sellest lähtudes on tööaja normi muutmist käsitatud pigem olemasoleva praktika korrastamisena, mitte automaatselt lisakulu tekitava muudatusena. Lisarahastuse vajadus tekib eeskätt nendes olukordades, kus tugiteenus on juba praegu ebapiisavalt rahastatud või alakoormusega kaetud.

Märgime, et arvestada tuleb tugispetsialisti töö iseloomu erinevust olukordades, kus spetsialist töötab õppeasutuse koosseisus, ning olukordades, kus teenust ostetakse sisse. Õppeasutuses töötava tugispetsialisti töö hõlmab lisaks konkreetsete juhtumitega tegelemisele ka püsivat meeskonnatööd, ennetustegevust ja asutuse igapäevase töö toetamist oma valdkonnas. Sisseostetav tugiteenus on seevastu sagedamini juhtumipõhine ja keskendub konkreetsele lapsele. See erisus ei muuda tugiteenus osutamise eesmärki, kuid on oluline asjaolu töökoormuse ja tööaja sisulisel hindamisel. Kohaliku omavalitsusega töölepingulises suhtes olevad tugispetsialistid, kes pakuvad PGS § 37 lõike 3 alusel kehtestatud tugispetsialistide teenuse kirjeldusele ja teenuse rakendamise korrale vastavat eripedagoogi, logopeedi või muu tugispetsialisti teenust, töötavad ühes või mitmes koolis ja/või lasteaias kohapeal ning neile laienevad samad õigused ja kohustused, mis lasteaias/koolis töölepingulises suhtes olevatele

tugispetsialistidele. Teenuse sisse ostmisel (eraõiguslikult juriidiliselt isikult) osutatakse teenust võlaõigusliku lepingu alusel selles kokkulepitud tingimustel. Riigikontrolli 2025 audit¹ toob välja, et tugiteenuste kättesaadavus ja kvaliteet sõltub tugevalt tugispetsialistide olemasolust õppeasutuses.

3. Miks on kutseõppeasutuses töötaval sotsiaalpedagoogil ja psühholoogil alates 1. jaanuarist 2026 lühendatud täistööaeg ja lasteaias/lastehoius ja üldhariduskoolis töötavatel samadel spetsialistidel ei ole?

Selgitame: kutseõppeasutustes töötavatele sotsiaalpedagoogidele ja psühholoogidele kehtestatakse lühendatud täistööaeg alates 1. jaanuarist 2026 menetluslikel põhjustel, mitte seetõttu, et lasteaias, lastehoius ja üldhariduskoolis töötavate samade spetsialistide erinev kohtlemine oleks sisuliselt põhjendatud. Haridus- ja Teadusministeerium on jätkuvalt seisukohal, et ei varasem ega kehtiv erinev kohtlemine ole sisuliselt õigustatud, ning töö selle olukorra lahendamiseks jätkub.

Eelnõu menetluses esitati vastuväiteid eeskätt kohalike omavalitsuste vaatest tõstatatud mõju- ja kuluküsimuste tõttu. Kutseõppeasutustes töötavate sotsiaalpedagoogide ja psühholoogide osas vastuväiteid ei esitatud. Arvestades menetluslikke piiranguid ja vajadust regulatsiooni rakendusaktina kehtestada, otsustati minna muudatusega edasi järk-järgult, kehtestades esimeses etapis lühendatud täistööaeg kutseõppeasutustes töötavatele eripedagoogidele, sotsiaalpedagoogidele ja psühholoogidele. Edasine eesmärk on koostöös Eesti Linnade ja Valdade Liiduga laiendada lühendatud täistööaeg ka lasteaias, lastehoius ja üldhariduskoolis töötavatele sotsiaalpedagoogidele ja psühholoogidele.

Ka kutseõppeasutustes töötavate tugispetsialistide töökoormuse ja -iseloomu eripära toetab sisuliselt vajadust täistööaja lühendamiseks kõigile tugispetsialistidele ühetaoliselt. Kutseõppeasutustesse astuvad põhikooli lõpetajad on keskmisest madalamate tulemustega kui gümnaasiumisse suunduvad ning moodustavad sotsiaalselt keerulisema sihtgrupi, kelle toevajadus on sageli suur. Alates 2026. aastast rakendub ka ettevalmistav õpe, mis on suunatud õppijatele, kes vajavad täiendavat tuge nii õpingutes kui ka sotsiaalses toimetulekus.

Haridusuuringud, sealhulgas Tartu Ülikooli RAKE lõpparuanne kutsekeskhariduse õppekavade rakendamisest², osutavad, et kutse(kesk)hariduses jätkavad õpinguid valdavalt noormehed ning sagedamini madalama õpiedukuse, keerulisema sotsiaalmajandusliku tausta, eesti keelest erineva emakeelega või haridusliku erivajadustega õppijad.

Eeltoodu tähendab ka suuremat töökoormust kutseõppeasutustes töötavatele tugispetsialistidele. Töö hõlmab ulatuslikku sekkumist vaimse tervise probleemidesse, kriisiolukordadesse ja keerukatesse juhtumitesse, kus spetsialisti väsimus või kurnatus mõjutab otseselt otsuste ja sekkumiste kvaliteeti.

4. Kui erinevaks kohtlemiseks puudub õigustus, siis mida ja millal (mis ajaks) kavatsete ette võtta, et viia õigusakt põhiseadusega kooskõlla.

¹ Haridusliku erivajadusega noorte kutseõpingute ja töölesiirdumise toetamine. Riigikontrolli aruanne Riigikogule 19.05.2025. https://www.riigikontroll.ee/sites/default/files/documents/2025-11/19750_RKTR_6598_2-1.4_2344_003-2.pdf

² Urmann, H., Roos, L., Tubelt, E., Remmik, M., Trasberg, K., Eller, D. (2025). Kutsekeskhariduse õppekavade rakendamise analüüs. Tartu Ülikool, RAKE. https://skytte.ut.ee/sites/default/files/2025-02/Kutsekesk_1%C3%B5pparuanne.pdf

Selgitame: tööaja määruse muudatuste menetlemisel tegi Eesti Linnade ja Valdade Liit ettepaneku võtta teema eraldi arutada riigieelarve läbirääkimiste tööühmas. See tööühm ei ole veel kogunenud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ülle Matsin

üldhariduspoliitika osakonna juhataja

Kristel Möller

735 0102

kristel.moller@hm.ee